

Vissa frågor rörande Försvarsmaktens personal

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motioner från de allmänna motionstiderna hösten 2006 och hösten 2007 om olika personalfrågor om bl.a. jämställdhet och mångfald, internationellt fredsarbete samt utbildnings- och ersättningsfrågor.

Utskottet anser att det är mycket viktigt att regeringen och dess myndigheter fortsätter att driva arbetet för att främja jämställdhet och mångfald samt att vidta åtgärder mot diskriminering på grund av etnisk eller religiös tillhörighet och sexuell läggning.

Utskottet ställer sig ånyo liksom det gjort vid många tillfällen tidigare bakom FN-resolution 1325 (2000) om kvinnor och fred och säkerhet.

Utskottet utgår från att regeringen senast under hösten 2008 återkommer med förnyade redovisningar av arbetet med dessa frågor.

Utskottet avstyrker samtliga motionsförslag, bl.a. när det gäller jämställdhets- och mångfaldsfrågor samt kvinnors betydelse i internationellt fredsarbete mot bakgrund av att de till stor del är tillgodosedda.

Fem reservationer har fogats till betänkandet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Utskottets överväganden	6
Jämställdhet och mångfald	6
Internationellt fredsarbete	8
Gemensam grundläggande utbildning	11
Ersättning i hemvärnet	11
Försvarsmaktens personalansvarsnämnd	12
Reservationer	13
1. Jämställdhet och mångfald, punkt 1 (s, v, mp)	13
2. Internationellt fredsarbete, punkt 2 (s)	14
3. Internationellt fredsarbete, punkt 2 (v)	15
4. Internationellt fredsarbete, punkt 2 (mp)	16
5. Gemensam grundläggande utbildning, punkt 3 (s)	17
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	19
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	19
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	21

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Jämställdhet och mångfald

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:K312 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 34,
 2006/07:Fö213 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkandena 1–6,
 2006/07:Fö215 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m),
 2006/07:Fö224 av Johan Linander m.fl. (c, fp, v, mp) yrkande 1,
 2006/07:Fö238 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkande 26,
 2007/08:Fö203 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m),
 2007/08:Fö223 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkandena 4 och 5,
 2007/08:Fö261 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkande 8 och
 2007/08:So335 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 36.

Reservation 1 (s, v, mp)

2. Internationellt fredsarbete

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:U233 av Eva Flyborg (fp) yrkandena 7 och 8,
 2006/07:Fö212 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkandena 1–4 och 6,
 2006/07:Fö223 av Holger Gustafsson (kd),
 2006/07:Fö224 av Johan Linander m.fl. (c, fp, v, mp) yrkande 2,
 2006/07:Fö238 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkande 27,
 2007/08:Ju210 av Jan Lindholm och Bodil Ceballos (båda mp)
 yrkande 7,
 2007/08:Ju400 av Lars U Granberg (s) yrkande 7,
 2007/08:U204 av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkandena 7 och 8,
 2007/08:U218 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkandena 2–4 och
 2007/08:Fö261 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkande 13.

Reservation 2 (s)

Reservation 3 (v)

Reservation 4 (mp)

3. Gemensam grundläggande utbildning

Riksdagen avslår motion

2007/08:Fö261 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkande 7.

Reservation 5 (s)

4. Ersättning i hemvärnet

Riksdagen avslår motion

2007/08:Fö261 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkande 18.

5. Försvarsmaktens personalansvarsnämnd

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:Fö202 av Jasenko Omanovic och Susanne Eberstein (båda s) och

2007/08:Fö220 av Jasenko Omanovic och Susanne Eberstein (båda s).

Stockholm den 19 februari 2008

På försvarsutskottets vägnar

Anders Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Karlsson (s), Rolf Gunnarsson (m), Karin Enström (m), Peter Jonsson (s), Nils Oskar Nilsson (m), Staffan Danielsson (c), Allan Widman (fp), Mats Berglind (s), Isabella Jernbeck (m), Åsa Lindestam (s), Else-Marie Lindgren (kd), Rolf K Nilsson (m), Gunilla Wahlén (v), Peter Rådberg (mp), Patrik Forslund (m), Peter Jeppsson (s) och Eva Sonidsson (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas motioner från de allmänna motionstiderna hösten 2006 och hösten 2007.

Representanter för Försvarsmakten har genomfört en särskild föredragning för utskottet och svarat på frågor om vilka konkreta åtgärder som Försvarsmakten vidtar/vidtagit när det gäller trakasserier, jämställdhet och FN-resolution 1325 (2000) om kvinnor och fred och säkerhet.

Utskottets överväganden

Jämställdhet och mångfald

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att det är mycket viktigt att regeringen och dess myndigheter fortsätter att driva arbetet för att främja jämställdhet och mångfald samt att vidta åtgärder mot diskriminering på grund av etnisk eller religiös tillhörighet och sexuell läggning. Utskottet utgår från att regeringen senast under hösten 2008 återkommer med förnyade redovisningar av arbetet med dessa frågor.

Med hänvisning till att motionsyrkandena till stor del är tillgodosedda anser utskottet att de inte behöver bifallas.

Jämför reservation 1 (s, v, mp).

Motionerna

Anders Karlsson m.fl. (s) anser i *motion 2007/08:Fö261 yrkande 8* att Försvarmaktens personal ska spegla samhället vad gäller etnicitet, religion, sexuell läggning och kön.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i *motion 2006/07:K312 yrkande 34* att regeringen lägger fram förslag om skydd för värnpliktiga mot diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet. Lars Ohly m.fl. (v) framför liknande förslag i *motion 2007/08:So335 yrkande 36*.

Gunilla Wahlén m.fl. (v) föreslår i *motion 2006/07:Fö213* att lokala handlingsprogram mot sexuella trakasserier ska upprättas på Försvarmaktens utbildningsplatser (*yrkande 1*). Vidare bör regeringen uppdra åt Försvarmakten att införa utbildning om genusperspektiv och kunskap om sexualiserat våld på samtliga nivåer inom officersutbildningssystemet (*yrkande 2*). Regeringen bör också uppdra åt Försvarmakten att vidareutbilda samtliga anställda i kunskap om sexualiserat våld och genusvetenskap (*yrkande 3*). Regeringen bör uppdra åt Försvarmakten att genomföra kvalificerad genusutbildning med värnpliktiga (*yrkande 4*). Försvarmakten bör också få i uppdrag av regeringen att göra genuskunskap och erfarenhet av jämställdhetsarbete till en formell merit (*yrkande 5*). Dessutom bör Försvarmakten ges i uppdrag att upprätta en handlingsplan för att uppnå könsfördelningen 40 % kvinnor i personalen (*yrkande 6*). Gunilla Wahlén m.fl. (v) framför i *motion 2007/08:Fö223 yrkandena 4 och 5* liknande förslag.

Peter Rådberg m.fl. (mp) framhåller i *motion 2006/07:Fö238 yrkande 26* att regeringen bör lämna en redovisning av jämställdhetsarbetet och åtgärder mot diskriminering.

Marietta de Pourbaix-Lundin (*m*) framhåller i *motion 2006/07:Fö215* och *motion 2007/08:Fö203* att det behövs fler kvinnor i försvaret.

Johan Linander m.fl. (*c, fp, v, mp*) föreslår i *motion 2006/07:Fö224 yrkande 1* att Försvarsmakten ges i uppdrag att uppmärksamma situationen för värnpliktiga homosexuella, bisexuella och tranpersoner, däribland inte minst HBT-personer med utländsk bakgrund samt lesbiska och bisexuella kvinnor som fullgör värnpliktstjänstgöring.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid upprepade tillfällen behandlat frågor om jämställdhet och mångfald. Utskottet har understrukit den stora betydelse den fäster vid att arbetet fortskrider med en fortsatt hög ambitionsnivå.

Utskottet konstaterar att regeringen i budgetpropositionen för 2008 bedömer att arbetet med att främja jämlikhet och motverka diskriminering och trakasserier har bidragit till att öka Försvarsmaktens förmåga att nå uppsatta mål i dessa frågor och till att synliggöra den problematik som finns. Enligt regeringen finns ett behov av att arbetet fortgår med oförminskad kraft, bl.a. vad gäller olika typer av kompetenshöjande åtgärder på olika nivåer i organisationen. Regeringen anser att det samarbete som finns mellan myndigheter haft positiva effekter och bör fortsätta.

Representanter från Försvarsmakten har inför utskottet lämnat en redovisning och svarat på frågor om arbetet med att främja jämställdhet och mångfald samt vilka åtgärder som vidtas mot diskriminering. Utskottet informerades bl.a. om olika konkreta åtgärder som vidtas inom dessa områden. Utskottet konstaterar att arbetet bedrivs på ett ambitiöst sätt. Utskottet vill dock särskilt peka på att andelen kvinnlig militär personal i Försvarsmakten är för liten. Utskottet efterlyser mer konkreta åtgärder för att ändra på detta.

Utskottet anser att det är mycket viktigt att regeringen och dess myndigheter fortsätter att driva arbetet för att främja jämställdhet och mångfald samt att vidta åtgärder mot diskriminering på grund av etnisk eller religiös tillhörighet och sexuell läggning. När det gäller jämställdhetsfrågorna vill utskottet som framhålls ovan peka på att regeringen särskilt prioriterar att öka andelen kvinnliga värnpliktiga och officerare på alla områden och alla nivåer. Utskottet utgår från att regeringen senast under hösten 2008 återkommer med förnyade redovisningar av arbetet med dessa frågor.

Med det anförda anser utskottet att motionsyrkandena till stor del är tillgodosedda, varför de *inte* behöver *bifallas*.

Internationellt fredsarbete

Utskottets förslag i korthet

Utskottet ställer sig ånyo liksom det gjort vid många tillfällen tidigare bakom FN-resolution 1325 (2000) om kvinnor och fred och säkerhet.

Utskottet förutsätter att regeringen återkommer senast under hösten 2008 med en förnyad redogörelse för hur arbetet med att genomföra FN-resolutionen fortskrider.

Utskottet anser att de aktuella motionerna till stor del kommer att tillgodoses, varför de inte behöver bifallas.

Jämför reservationerna 2 (s), 3 (v) och 4 (mp).

Motionerna

Anders Karlsson m.fl. (s) understryker i *motion 2007/08:Fö261 yrkande 13* att det finns anledning att se över stödet till soldater och anhöriga vid internationell tjänstgöring.

Gunilla Wahlén m.fl. (v) anser i *motion 2006/07:Fö212* att regeringen bör behålla och fullfölja Sveriges handlingsplan för implementeringen av FN:s resolution 1325 (*yrkande 1*) och att även relevanta myndigheter bör upprätta handlingsplaner för en implementering av resolutionen (*yrkande 2*). Motionärerna menar vidare att minst 40 % av personalen i Sveriges bidrag till fredsfrämjande insatser ska vara kvinnor (*yrkande 3*). Försvarsmakten bör vidare fördjupa utbildningen avseende genusperspektiv på säkerhet samt sexualiserat våld för personal i utlandsstyrkan (*yrkande 4*). Sverige bör i egenskap av formellt ledande nation i utvecklandet av EU:s snabbinsatstyrka snarast fullfölja implementeringen av FN:s resolution 1325 (*yrkande 6*). Gunilla Wahlén m.fl. (v) framför i *motion 2007/08:U218 yrkandena 2–4* liknande förslag.

Peter Rådberg m.fl. (mp) framhåller i *motion 2006/07:Fö238 yrkande 27* att regeringen bör redovisa arbetet samt en handlingsplan när det gäller resolution 1325, jämställdhet och diskriminering.

Eva Flyborg (fp) anser i *motion 2006/07:U233* att Sverige bör arbeta för att fler kvinnor ska finnas med i de internationella insatstyrkor vi skickar (*yrkande 7*). Hon anser vidare att genderfrågor ska få ett större utrymme vid utbildning av soldater i internationell tjänst (*yrkande 8*). Eva Flyborg m.fl. (fp) framför liknande yrkanden i *motion 2007/08:U204 yrkandena 7 och 8*.

Holger Gustafsson (kd) menar i *motion 2006/07:Fö223* att det behövs riktade insatser till hela familjer vid utlandstjänstgöring.

Johan Linander m.fl. (*c, fp, v, mp*) anser i *motion 2006/07:Fö224 yrkande 2* att HBT-frågor inom Försvarsmaktens internationella samverkan bör uppmärksammas.

Jan Lindholm och Bodil Ceballos (*mp*) understryker i *motion 2007/08: Ju210 yrkande 7* behovet av att fredsbevarande styrkor får kunskap om barnsexhandel som en obligatorisk del av förberedande utbildningsinsatser inför utlandsstationering. Lars U Granberg framför i *motion 2007/08: Ju400 (s) yrkande 7* ett liknande förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid upprepade tillfällen understrukit den stora betydelse som kvinnors deltagande har vid internationellt fredsarbete. Utskottet framhöll t.ex. i betänkande 2005/06:FöU5 Vissa personalfrågor i Försvarsmakten att det utgår från att Sverige fortsätter att aktivt verka för att leva upp till säkerhetsrådets resolution 1325 (2000) om kvinnor och fred och säkerhet och att detta får en konkret tillämpning vid de kontingenter som Sverige deltar i vid internationella insatser. Liknande uttalanden har också det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet och utrikesutskottet gjort vid ett antal tillfällen.

Utskottet konstaterar att försvarsministern vid en interpellationsdebatt i kammaren i januari 2008 framhöll att den svenska regeringen ser det arbete som bedrivs på olika nivåer, globalt, regionalt och nationellt, vad gäller genomförande av FN:s resolution 1325 om kvinnor och fred och säkerhet som prioriterat både ur ett försvarsperspektiv och ur ett säkerhets- och utvecklingsperspektiv. Försvarsministern framhöll också att de internationella insatser som Sverige genomför, med successivt ökade ambitioner, blir mer effektiva och får ett större genomslag om vi och andra länder som genomför internationella insatser arbetar utifrån resolutionens principer. Vidare underströk försvarsministern den betydelse som samarbetsprojektet Genderforce haft när det gäller att säkra och öka kvinnors deltagande samt öka kunskapen i genusfrågor. Utskottet delar till fullo de synpunkter som försvarsministern uttalat.

Utskottet konstaterar att regeringen i regleringsbrevet för 2008 har gett Försvarsmakten i uppdrag att redovisa i vilken omfattning och på vilket sätt myndigheten tillämpat resultaten av samarbetsprojektet Genderforce och därmed FN-resolution 1325 i verksamheten och vilka effekter denna tillämpning bedöms få för myndighetens verksamhet. Även Statens räddningsverk har fått uppdrag i regleringsbrevet som berör resolutionen och på vilket sätt ett jämställdhetsperspektiv integrerats i den internationella insatsverksamhet som myndigheten utför. Utskottet välkomnar dessa uppdrag och utgår från att regeringen i sin tur lämnar en redovisning till riksdagen om det arbete som regeringen och dess myndigheter bedriver inom dessa områden och effekten av detta.

Utskottet har vid sin beredning av ärendet fått en utförlig redovisning av arbetet i Genderforceprojektet och det arbete som Försvarsmakten genomför när det gäller att utbilda personalen i utlandsstyrkan i genusfrågor och om FN-resolution 1325 (2000). Utskottet som följt dessa frågor under ett antal år och därvid efterlyst olika åtgärder kan konstatera att Försvarsmakten nu genomför ett arbete med hög ambitionsnivå och integrerar FN-resolution 1325 på ett förtjänstfullt sätt i sin verksamhet.

Det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet har aviserat att det kommer att behandla frågor om en nationell strategi för svenskt deltagande i internationell freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet i ett betänkande. Regeringen har i propositionsförteckningen för våren 2008 anmält att den kommer att lämna en skrivelse till riksdagen om en sådan strategi. Utskottet utgår för sin del från att regeringen i denna skrivelse kommer att ta upp frågor om kvinnors medverkan i internationell fredsfrämjande verksamhet.

Utskottet konstaterar också med anledning av motioner om stöd till soldater och deras familjer vid utlandstjänstgöring att Veteransoldatutredningen (Fö 2007:03) avser att behandla sådana frågor i sitt slutbetänkande hösten 2008.

Utskottet ställer sig ånyo liksom det gjort vid många tillfällen tidigare bakom FN-resolution 1325 (2000) om kvinnor och fred och säkerhet. Utskottet understryker således återigen den viktiga roll kvinnor har när det gäller förebyggande och lösande av konflikter. Det är också viktigt med att kvinnor ska vara jämlika deltagare på alla beslutsnivåer. Det ska enligt utskottet finnas ett genderperspektiv i alla fredsfrämjande operationer. All personal som ska delta i fredsfrämjande verksamhet ska gå igenom utbildning när det gäller skydd och rättigheter för kvinnor och barn vid konflikter. Antalet kvinnor i den fredsfrämjande verksamheten ska öka.

Utskottet vill slutligen understryka vikten av att den syn på frågor om jämställdhet och mångfald som vi har i Sverige i förekommande fall på lämpligt sätt kommer till uttryck vid kontakter med andra länder i samband med internationell verksamhet.

Utskottet förutsätter att regeringen återkommer senast under hösten 2008 med en förnyad redogörelse för hur arbetet med att genomföra FN-resolutionen fortskrider. Av redovisningen ska framgå vilka konkreta åtgärder som vidtagits och resultatet av dem.

Med det anförda anser utskottet att de aktuella motionerna till stor del kommer att tillgodoses, varför de *inte* behöver *bifallas*.

Gemensam grundläggande utbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandet om gemensam grundläggande utbildning.

Jämför reservation 5 (s).

Motionen

Anders Karlsson m.fl. (s) understryker i *motion 2007/08:Fö261 yrkande 7* behovet av en studie om en gemensam inledning på utbildningen av ordningsmakernas personal.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Försvarsmakten för närvarande genomför omfattande förändringar av utbildningssystemet för anställda officerare. Den nuvarande befälsordningen kommer att ersättas av ett tvåbefälssystem. Någon gemensam inledande grundläggande utbildning av ordningsmakernas personal planeras inte inom ramen för denna förändring.

Utskottet vill dock peka på vikten av att i den mån det är möjligt det också bör ske en samverkan av verksamheterna vid ordningsmakterna. Enligt vad utskottet känner till sker också sådan en samordning på olika utbildningsplatser. Utskottet utgår från att möjligheterna till att utveckla denna verksamhet tas till vara där det kan ske.

Med det anförda *avstyrker* utskottet motionen.

Ersättning i hemvärdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandet om ersättning i hemvärdet.

Motionen

Anders Karlsson m.fl. (s) föreslår i *motion 2007/08:Fö261 yrkande 18* att en översyn görs över vilken ersättning som ska utgå inom hemvärdet vid förlorad arbetsinkomst.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att ersättning utgår enligt det s.k. deltidsbrandmannaaavtalet då hemvärnsmän genomför insatser till stöd för det civila samhället. Vid kortare utbildnings- och övningsverksamhet utgår dagsersättning som för värnpliktiga. Vid längre utbildningar och övningar betalas ersättning som är 90 % av den sjukpenninggrundande inkomsten.

Rikshemvärnschefen har under november 2007 gjort en fyllig föredragning för utskottet om läget inom hemvärdet. När det gäller personalförsörjningen betonade han särskilt vikten av en god kvalitet på övningsverksamheten. Han underströk också betydelsen av tre månaders direktutbildning i glesbygd där det finns få uttagna värnpliktiga.

Utskottet konstaterar att den nyligen tillsatta utredningen Frivillig försvarsverksamhet har till uppgift att överväga om och i så fall i vilken utsträckning förmånssystemet till hemvärns- och frivilligpersonal bör förändras.

Utskottet har vid tidigare behandling av förslag om förmåner i hemvärdet haft uppfattningen att hemvärnspersonal ska ha rimlig ersättning för sina insatser. Utskottet har utgått från att regeringen återkommer i frågan till riksdagen. Utskottet har samma uppfattning nu.

Med det anförda *avstyrker* utskottet motionsyrkandet.

Försvarsmaktens personalansvarsnämnd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionerna om förändringar i Försvarsmaktens personalansvarsnämnd.

Motionerna

Jasenko Omanovic och Susanne Eberstein (*s*) föreslår i *motionerna 2006/07:Fö202* och *2007/08:Fö220* förändringar av sammansättningen i Försvarsmaktens personalansvarsnämnd.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringen har fastställt i Försvarsmaktens instruktion att det ska finnas en personalansvarsnämnd vid Försvarsmakten.

Den ska enligt regeringen bestå av överbefälhavaren, chefsjuristen, personaldirektören, personalföreträdarna och de chefer som överbefälhavaren utser. Överbefälhavaren eller den överbefälhavaren sätter i sitt ställe är nämndens ordförande.

Enligt utskottet ankommer det på regeringen att besluta om en lämplig sammansättning av personalansvarsnämnden. Utskottet kan konstatera att man avstyrkt liknande motioner om Försvarsmaktens personalansvarsnämnd vid olika tillfällen tidigare. Utskottet har ingen annan uppfattning nu, varför motionerna *avstyrks*.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Jämställdhet och mångfald, punkt 1 (s, v, mp)

av Anders Karlsson (s), Peter Jonsson (s), Mats Berglind (s), Åsa Lindestam (s), Gunilla Wahlén (v), Peter Rådberg (mp), Peter Jeppsson (s) och Eva Sonidsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2007/08:Fö261 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkande 8 och avslår motionerna

2006/07:K312 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 34,

2006/07:Fö213 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkandena 1–6,

2006/07:Fö215 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m),

2006/07:Fö224 av Johan Linander m.fl. (c, fp, v, mp) yrkande 1,

2006/07:Fö238 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkande 26,

2007/08:Fö203 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m),

2007/08:Fö223 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkandena 4 och 5 samt

2007/08:So335 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 36.

Ställningstagande

Försvarsmaktens anställda ska spegla samhället vad gäller kön, etnicitet och sexuell läggning.

Myndigheten uppger att omkring 15 % av de värnpliktiga avbröt sin grundutbildning 2006–2007. Som skäl anges hälsoorsaker och dålig motivation. Ingenstans nämns mobbning. Ändå känner 7 av 10 bi-, trans- och homosexuella inom Försvarsmakten sig tvungna att dölja sin sexuella läggning. Den vita, heterosexuella mannen är fortfarande i majoritet inom myndigheten men får på intet sätt bli en norm. Det är viktigt att följa upp det arbete som görs för att sprida kunskap om HBT-frågor och integrera det som en naturlig del i utbildningar på alla nivåer. Det är viktigt att erfarenheterna från projektet Genderforce tas till vara och att arbetet med resolution 1325 formaliseras, där utbildning är en särskilt viktig del. Attitydförändring tar tid och kräver intensivt arbete. Positionerna måste ständigt flyttas fram. *Don't ask, don't tell*-mentaliteten i USA är inte förenlig

med vår människosyn. Vi socialdemokrater kräver att frågan om homo- och bisexualitet inom militären tas upp i internationella sammanhang och att Sverige kräver respekt för allas lika värde.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Internationellt fredsarbete, punkt 2 (s)

av Anders Karlsson (s), Peter Jonsson (s), Mats Berglind (s), Åsa Lindestam (s), Peter Jeppsson (s) och Eva Sonidsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2007/08:Fö261 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkande 13 och avslår motionerna

2006/07:U233 av Eva Flyborg (fp) yrkandena 7 och 8,

2006/07:Fö212 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkandena 1–4 och 6,

2006/07:Fö223 av Holger Gustafsson (kd),

2006/07:Fö224 av Johan Linander m.fl. (c, fp, v, mp) yrkande 2,

2006/07:Fö238 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkande 27,

2007/08:Ju210 av Jan Lindholm och Bodil Ceballos (båda mp) yrkande 7,

2007/08:Ju400 av Lars U Granberg (s) yrkande 7,

2007/08:U204 av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkandena 7 och 8 samt

2007/08:U218 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkandena 2–4.

Ställningstagande

För att ytterligare förbättra genomslagskraften vid våra internationella insatser bör kraven på soldaternas kulturkompetens höjas. Det handlar både om att använda den resurs vi har i Sverige av språk, kultur, religion och om att höga krav bör ställas på den utbildning som genomförs vid Försvarshögskolan för att soldaterna ska få relevanta och gedigna kunskaper.

Försvarsmakten domineras naturligt av män på grund av pliktlagstiftningen. Vi vill se en utvärdering av Försvarsmaktens jämställdhetsplan för att kunna följa effekterna och utvecklingen inom myndigheten. Implementeringen av FN-resolution 1325 om krigets påverkan på kvinnor och barn, kvinnors deltagande i konfliktlösning och arbete för långsiktig fred måste fortgå. Vi vill se en utvärdering av funktionen genderansvarig under internationella missioner. Det är viktigt att erfarenheterna från projektet Genderforce tas till vara och att arbetet med resolution 1325 formaliseras, där utbildning är en särskilt viktig del. Resolutionen måste vara en integrerad del av den nationella strategin för internationella insatser.

Män och kvinnor på internationella militära uppdrag har med sig mycket i bagaget hem. De har många gånger arbetat och levt under hot och osäkerhet och sett skadade och döda. Mycket av det kan det vara svårt för oss hemma i Sverige att förstå. Därför är det viktigt att Försvarsmakten ser till att man får det stöd man behöver före, under operationen och vid hemkomsten. Tyvärr är det många som varit ute på internationella uppdrag som inte söker den hjälp som finns att få. Anledningarna till detta är enligt Försvarsmakten att de är rädda för att inte få nya internationella uppdrag. Detta anser vi socialdemokrater vara mycket oroande, särskilt med tanke på att vi nu skickar ut alltfler på internationella uppdrag. Vi socialdemokrater uppmärksammade den borgerliga regeringen på detta problem och den har tillsatt en utredning för att se över stödet till soldater vid hemkomsten från internationell tjänstgöring. Det finns även anledning att se över stödet till de anhöriga. Där tror vi socialdemokrater att information och kontakt med de anhöriga är några av de delar som kan förbättras.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Internationellt fredsarbete, punkt 2 (v)

av Gunilla Wahlén (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2006/07:Fö212 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkandena 3 och 6,

2006/07:Fö224 av Johan Linander m.fl. (c, fp, v, mp) yrkande 2 och

2007/08:Ju210 av Jan Lindholm och Bodil Ceballos (båda mp) yrkande 7 och

avslår motionerna

2006/07:U233 av Eva Flyborg (fp) yrkandena 7 och 8,

2006/07:Fö212 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkandena 1, 2 och 4,

2006/07:Fö223 av Holger Gustafsson (kd),

2006/07:Fö238 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkande 27,

2007/08:Ju400 av Lars U Granberg (s) yrkande 7,

2007/08:U204 av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkandena 7 och 8,

2007/08:U218 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkandena 2–4 och

2007/08:Fö261 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkande 13.

Ställningstagande

Vänsterpartiet ansluter sig till utskottets uttalande om att det, liksom vid många tillfällen tidigare, ställer sig bakom FN-resolution 1325 (2000) om kvinnor och fred och säkerhet. Det är bra att utskottet återigen pekar på

den mycket viktiga roll kvinnor har när det gäller förebyggande och lösande av konflikter. Vänsterpartiet vill dock ytterligare utveckla de resomang som utskottet för.

Vi anser att en ökad andel kvinnor i t.ex. fredsfrämjande insatser är ett mål i sig. I dag är endast ca 3 % av personalen i svenska fredsfrämjande insatser kvinnor. För att Sverige ska kunna uppfylla sina åtaganden i resolution 1325 om att öka andelen kvinnor i fredsfrämjande insatser måste handlingsplanen uppställa som mål att minst 40 % av personalen i fredsfrämjande insatser ska vara kvinnor.

Sverige ska enligt handlingsplanen för genomförandet av FN-resolutionen verka för att integrera ett ”1325-perspektiv i utvecklingen och användningen av den nordiska snabbinsatsstyrkan under dess beredskapsperiod under första halvåret 2008. Sverige ska också verka för att 1325-perspektivet integreras i alla EU:s snabbinsatsgrupper.” Vi är angelägna om att Sverige, i egenskap av formellt ledande nation i utvecklandet av EU:s snabbinsatsstyrka, tar ansvar för att snarast implementera resolution 1325.

Det bör också på lämpligt sätt övervägas hur den svenska Försvarsmakten kan bidra till att HBT-frågor uppmärksammas i relevanta sammanhang på det internationella planet, t.ex. i planeringen för upprättandet av Nordic Battle Group samt civila och militära insatser.

Vi anser också att all personal ska få kunskap om barnsexhandel som en obligatorisk del i utbildningen inför utlandsstationeringen.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4. Internationellt fredsarbete, punkt 2 (mp)

av Peter Rådberg (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2006/07:Fö238 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkande 27 och

2007/08:Ju210 av Jan Lindholm och Bodil Ceballos (båda mp) yrkande 7 och

avslår motionerna

2006/07:U233 av Eva Flyborg (fp) yrkandena 7 och 8,

2006/07:Fö212 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkandena 1–4 och 6,

2006/07:Fö223 av Holger Gustafsson (kd),

2006/07:Fö224 av Johan Linander m.fl. (c, fp, v, mp) yrkande 2,

2007/08:Ju400 av Lars U Granberg (s) yrkande 7,

2007/08:U204 av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkandena 7 och 8,

2007/08:U218 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkandena 2–4 och

2007/08:Fö261 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkande 13.

Ställningstagande

Miljöpartiet anser att det är viktigt att vårt internationella engagemang ökar kvinnors delaktighet i arbetet med att förebygga, hantera och lösa konflikter samt att fortsatt medvetet arbeta för en implementering av FN:s resolution 1325 och avsevärt öka kvinnors deltagande i både civila och militära insatser. Kvaliteten på insatserna höjs även genom att världsländets kvinnor på ett tydligare vis omfattas av insatserna. När det gäller kvinnors delaktighet och genusperspektivets genomslag i säkerhetspolitiken är det helt centralt med det opinionsarbete och den utbildningsinsats som organisationer som t.ex. Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet samt insamlingsstiftelsen Kvinna till Kvinna genomför. Dessa frågor driver långt ifrån sig själva.

Sverige måste verka för ett antal konkreta åtgärder. Sverige bör bl.a. arbeta för att fler kvinnor ska finnas med i de internationella insatsstyrkor som skickas ut. Vidare bör utbildningen av dem som ska delta i en mission förbättras ytterligare när det gäller respekten för kvinnor och förståelsen för vad kvinnor och barn kan råka ut för. I det sammanhanget måste personalen få kunskap om barnsexhandel som en obligatorisk del i utbildningen inför utlandsstationeringen.

Miljöpartiet yrkar att den nya regeringen redovisar sin syn på det arbete som Försvarsmakten och dess stödmyndigheter hittills har genomfört när det gäller den nationella handlingsplan för genomförande av resolution 1325 som den tidigare regeringen antog i juni 2006. Regeringen bör redovisa sin syn på hur arbetet bör bedrivas i fortsättningen samt de mål man anser ska vara uppfyllda inom en viss tid.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5. Gemensam grundläggande utbildning, punkt 3 (s)

av Anders Karlsson (s), Peter Jonsson (s), Mats Berglind (s), Åsa Lindestam (s), Peter Jeppsson (s) och Eva Sonidsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:F6261 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkande 7.

Ställningstagande

Vi socialdemokrater vill se en studie som ser över om de s.k. ordningsmyndigheterna polis, tull, kustbevakning, försvarsmakt och räddningstjänst kan ha en gemensam grundläggande utbildning. De i dag varierande nivåerna på utbildningarna skulle jämföras, de olika yrkesrollerna skulle lära känna varandra inför framtida samarbeten och pliktverkets kunskaper om

att ta ut lämpliga personer skulle tas till vara. Denna typ av grundläggande utbildning och kunskap om olika verksamheter skulle sannolikt även öka möjligheten till angelägen yrkesväxling.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:K312 av Lars Ohly m.fl. (v):

34. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om skydd för värnpliktiga mot diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet.

2006/07:U233 av Eva Flyborg (fp):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör arbeta för att fler kvinnor ska finnas med i Sveriges internationella styrkor.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att genderfrågor får ett större utrymme vid utbildningen för insatsstyrkorna.

2006/07:Fö202 av Jasenko Omanovic och Susanne Eberstein (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändringar i Försvarmaktens personalansvarsnämnd.

2006/07:Fö212 av Gunilla Wahlén m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör behålla och fullfölja Sveriges handlingsplan för implementeringen av FN:s resolution 1325.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att även relevanta myndigheter bör upprätta handlingsplaner för en implementering av resolution 1325.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att minst 40 % av personalen i Sveriges bidrag till fredsfrämjande insatser ska vara kvinnor.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Försvarmakten bör fördjupa utbildningen avseende genusperspektiv på säkerhet samt sexualiserat våld för personal i utlandsstyrkan.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige, i egenskap av formellt ledande nation i utvecklandet av EU:s snabbinsatsstyrka, snarast fullföljer implementeringen av FN:s resolution 1325.

2006/07:Fö213 av Gunilla Wahlén m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lokala handlingsprogram mot sexuella trakasserier ska upprättas på Försvarsmaktens utbildningsplatser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska uppdra åt Försvarsmakten att införa utbildning om genusperspektiv och kunskap om sexualiserat våld på samtliga nivåer inom officersutbildningssystemet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska uppdra åt Försvarsmakten att vidareutbilda samtliga anställda i kunskap om sexualiserat våld och genusvetenskap.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska uppdra åt Försvarsmakten att genomföra kvalificerad genusutbildning med värnpliktiga.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska uppdra åt Försvarsmakten att göra genuskunskap och erfarenheter av jämställdhetsarbete till en formell merit.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska uppdra åt Försvarsmakten att upprätta en handlingsplan för att uppnå könsfördelningen 40 % kvinnor i personalen.

2006/07:Fö215 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler kvinnor inom Försvarsmakten.

2006/07:Fö223 av Holger Gustafsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av riktade insatser till hela familjer vid utlandstjänstgöring.

2006/07:Fö224 av Johan Linander m.fl. (c, fp, v, mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om situationen för värnpliktiga homosexuella, bisexuella och transpersoner, däribland inte minst HBT-personer med utländsk bakgrund samt lesbiska och bisexuella kvinnor som fullgör värnpliktstjänstgöring.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om uppmärksammandet av HBT-frågor inom Försvarsmaktens internationella samverkan.

2006/07:Fö238 av Peter Rådberg m.fl. (mp):

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om redovisning av jämställdhetsarbete och åtgärder mot diskriminering.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en redovisning av arbetet samt en handlingsplan när det gäller resolution 1325, jämställdhet och diskriminering.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Ju210 av Jan Lindholm och Bodil Ceballos (båda mp):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att fredsbevarande styrkor får kunskap om barnsexhandel som en obligatorisk del av förberedande utbildningsinsatser inför utlandsstationering.

2007/08:Ju400 av Lars U Granberg (s):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fredsbevarande styrkor erhåller kunskap om barnsexhandel som en obligatorisk del av förberedande utbildningsinsatser inför utlandsstationering.

2007/08:U204 av Eva Flyborg m.fl. (fp):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör arbeta för att fler kvinnor ska finnas med i Sveriges internationella styrkor.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genderfrågor får ett större utrymme vid utbildningen för insatsstyrkorna.

2007/08:U218 av Gunilla Wahlén m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att även relevanta myndigheter ska upprätta handlingsplaner för en implementering av resolution 1325.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att målsättningen ska vara att minst 40 % av personalen i Sveriges bidrag till fredsfrämjande insatser ska vara kvinnor.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla berörda myndigheter ska ha en omfattande utbildning avseende genusperspektiv på säkerhet samt sexualiserat våld för personal i internationell tjänst.

2007/08:Fö203 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler kvinnor inom Försvarsmakten.

2007/08:Fö220 av Jasenko Omanovic och Susanne Eberstein (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förändringar i Försvarsmaktens personalansvarsnämnd.

2007/08:Fö223 av Gunilla Wahlén m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Försvarsmakten i uppdrag att göra genuskunskap och erfarenheter av jämställdhetsarbete till en formell merit i tjänstgöringsomdömena och som kriterium för bedömning i nomineringsnämnderna.
5. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till konkreta åtgärder som innebär ökat skydd mot diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet för värnpliktiga, vilket även kan innebära att alla förband anställer en ansvarig och HBT-kunnig person.

2007/08:Fö261 av Anders Karlsson m.fl. (s):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en studie om en gemensam inledning på utbildningen av ordningsmakternas personal.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Försvarsmaktens personal ska spegla samhället vad gäller etnicitet, religion, sexuell läggning och kön.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till soldater och anhöriga före, under och efter internationell tjänstgöring.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ersättningen för hemvärnssoldater.

2007/08:So335 av Lars Ohly m.fl. (v):

36. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning mot diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet för värnpliktiga.